

ISSN 2077-1800

ГРАНІ

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ І
ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ АЛЬМАНАХ

5 (97) травень 2013

Друкується з вересня 1998 року

ЗАСНОВНИКИ:

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України, Центр соціально-політичних досліджень

СВІДОЦТВО КВ № 19758-9558ПР
від 19.03.13

Постановами президії ВАК України альманах внесено до переліку наукових видань, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з:
- соціологічних наук
(протокол №1-05/3 від 14.04.10),
- історичних наук
(протокол №1-05/1 від 10.02.10),
- філософських наук
(протокол №1-05/3 від 14.04.10)
- політичних наук
(протокол №1-05/3 від 14.04.10).

Редакція не завжди поділяє думки авторів та не відповідає за фактичні помилки, яких вони припустилися. Передрук - тільки з дозволу редакції.

Друкується за рішенням вченої ради Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара Протокол № 11 від 21.03.13 та рішенням вченої ради Дніпропетровського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України Протокол № 05/157 від 23.04.13

АДРЕСА:

вул. Чкалова, 25,
Дніпропетровськ, Україна, 49000
Тел.: +38(056)744-38-35
almagrani@i.ua
www.grani.org.ua

© «ГРАНІ», 2013

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор:

С.А. Квітка

Заступники головного редактора:

О.Б. Шляхов, С.В. Шевцов, В.В. Кривошеїн, К.М. Колесников

Випускаючий редактор:

Н.Ю. Яценко

Комп'ютерне макетування:

О.В. Касаткіна

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Баштанник В.М.	д. держ. упр., доц.
Бобровська О.Ю.	д. держ. упр., проф.
Бородін Є.І.	д. і. н., проф.
Бурлака Д.К.	д. філос. н., проф. (Росія)
Венгер Н.В.	д. і. н., проф.
Висоцький О.Ю.	д. п. н., проф.
Гнатенко П.І.	д. філос. н., проф., член-кор. Національної академії пед. наук України
Городяненко В.Г.	д. і. н., проф.
Гайнутдінова Л.О.	д. п. н., проф. (Росія)
Дрешняк В.М.	д. держ. упр., доц.
Іваненко В.В.	д. і. н., проф., акад. Укр. академії іст. наук
Катаєв С.Л.	д. соціол. н., проф.
Кирилюк Ф.М.	д. філос. н., проф., акад. Укр. академії політ. наук
Корх О.М.	д. філос. н., проф.
Кривошеїн В.В.	д. п. н., проф.
Липовська Н.А.	д. держ. упр., проф.
Лобанова А.С.	д. соціол. н., проф.
Нікілев О.Ф.	д. і. н., проф.
Осетрова О.О.	д. філос. н., проф.
Побочий І.А.	д. п. н., проф.
Прокопенко Л.Л.	д. держ. упр., доц.
Пронякін В.І.	д. філос. н., проф.
Світленко С.І.	д. і. н., проф.
Святець Ю.А.	д. і. н., проф.
Серьогін С.М.	д. держ. упр., проф.
Суїменко Є.І.	д. філос. н., проф.
Сурмін Ю.П.	д. соціол. н., проф., акад. Укр. академії політ. наук
Токовенко О.С.	д. філос. н., проф., акад. Укр. академії політ. наук
Тупиця О.Л.	д. п. н., проф.
Удод О.А.	д. і. н., проф.
Хижняк Л.М.	д. соціол. н., проф.
Хміль В.В.	д. філос. н., проф.
Хожило І.І.	д. держ. упр., доц.
Шаров Ю.П.	д. держ. упр., проф.
Шевцов С.В.	д. філос. н., проф.
Шепелєв М.А.	д. п. н., проф.
Шляхов О.Б.	д. і. н., проф.
Юрченко С.В.	д. п. н., проф.
Якунін В.К.	д. і. н., проф.

ЗАСНОВНИКИ:

Дніпропетровський національний
університет імені Олеся Гончара,
Дніпропетровський регіональний
інститут державного управління
НАДУ при Президентіві України,
Центр соціально-політичних дос-
ліджень

СВІДОЦТВО КВ № 19758-9558ПР
від 19.03.13

Постановами президії ВАК Украї-
ни альманах внесено до переліку
наукових видань, в яких можуть
публікуватися основні результати
дисертаційних робіт з:

- соціологічних наук
(протокол №1-05/3 від 14.04.10),
- історичних наук
(протокол №1-05/1 від 10.02.10),
- філософських наук
(протокол №1-05/3 від 14.04.10)
- політичних наук
(протокол №1-05/3 від 14.04.10).

Редакція не завжди поділяє дум-
ки авторів та не відповідає за
фактичні помилки, яких вони
припустилися. Передрук - тільки
з дозволу редакції.

Друкується за рішенням вченої
ради Дніпропетровського на-
ціонального університету іме-
ні Олеся Гончара Протокол
№ 11 від 21.03.13 та рішенням
вченої ради Дніпропетровського
регіонального інституту держав-
ного управління НАДУ при
Президентіві України
Протокол № 05/157 від 23.04.13

АДРЕСА:
вул. Чкалова, 25,
Дніпропетровськ, Україна, 49000
Тел.: +38(056)744-38-35
almagrani@i.ua
www.grani.org.ua

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор:

С.А. Квітка

Заступники головного редактора:

О.Б. Шляхов, С.В. Шевцов, В.В. Кривошеїн, К.М. Колесников

Випускаючий редактор:

Н.Ю. Яценко

Комп'ютерне макетування:

О.В. Касаткіна

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Баштанник В.М.	д.держ.упр., доц.
Бобровська О.Ю.	д.держ.упр., проф.
Бородін Є.І.	д.і.н., проф.
Бурлака Д.К.	д.філос.н., проф. (Росія)
Венгер Н.В.	д.і.н., проф.
Висоцький О.Ю.	д.п.н., проф.
Гнатенко П.І.	д.філос.н., проф., член-кор. Національної акаде- мії пед. наук України
Городяненко В.Г.	д.і.н., проф.
Гайнутдінова Л.О.	д.п.н., проф. (Росія)
Дрешпак В.М.	д. держ. упр., доц.
Іваненко В.В.	д.і.н., проф., акад. Укр. академії іст. наук
Катаєв С.Л.	д.соціол.н., проф.
Кирилюк Ф.М.	д.філос.н., проф., акад. Укр. академії політ. наук
Корх О.М.	д.філос.н., проф.
Кривошеїн В.В.	д.п.н., проф.
Липовська Н.А.	д. держ. упр., проф.
Лобанова А.С.	д.соціол.н., проф.
Нікілев О.Ф.	д.і.н., проф.
Осетрова О.О.	д.філос.н., проф.
Побочий І.А.	д.п.н., проф.
Прокопенко Л.Л.	д.держ.упр., доц.
Пронякін В.І.	д.філос.н., проф.
Світленко С.І.	д.і.н., проф.
Святець Ю.А.	д.і.н., проф.
Серьогін С.М.	д. держ. упр., проф.
Суїменко Є.І.	д.філос.н., проф.
Сурмін Ю.П.	д.соціол.н., проф., акад. Укр. академії політ. наук
Токовенко О.С.	д.філос.н., проф., акад. Укр. академії політ. наук
Туниця О.Л.	д.п.н., проф.
Удод О.А.	д.і.н., проф.
Хижняк Л.М.	д.соціол.н., проф.
Хміль В.В.	д.філос.н., проф.
Хожило І.І.	д. держ. упр., доц.
Шаров Ю.П.	д. держ. упр., проф.
Шевцов С.В.	д.філос.н., проф.
Шепелєв М.А.	д.п.н., проф.
Шляхов О.Б.	д.і.н., проф.
Юрченко С.В.	д.п.н., проф.
Якунін В.К.	д.і.н., проф.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Історія ЗНУ починається із заснування у вересні 1930 року Інституту народної освіти. За даними численних рейтингів інтегрального оцінювання діяльності навчальних закладів, ЗНУ традиційно входить до 25 найкращих вишів України. За результатами виставки «Освіта та кар'єра-2011» ЗНУ здобув почесне звання «Лідер національної освіти» і став переможцем у номінації «Розвиток студентської науково-дослідної роботи».

До структури ЗНУ входять 13 факультетів, відокремлені підрозділи — Кримський, Криворізький, Нікопольський та Економіко-гуманітарний факультети ЗНУ, 59 кафедр, Економіко-правничий та Торговий коледжі, центри післядипломної освіти, вивчення іноземних мов, Бізнес-освіти.

Усе це забезпечує якість вищої освіти за багатьма напрямками підготовки та сприяє реалізації принципів неперервної освіти протягом усього життя.

Готують фахівців вищої кваліфікації в аспірантурі за 45 спеціальностями та в докторантурі за 14 спеціальностями, працюють 5 спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських дисертацій.

Дипломи ЗНУ загальновизнані в Європі. На вимогу випускників видається уніфікований додаток до диплома європейського зразка (англійською чи іншою мовою).

Запорізький національний університет протягом багатьох років розширює та підтримує партнерські зв'язки з вищими навчальними закладами і установами Німеччини, США, Росії, Франції, Нідерландів, Швеції, Польщі, Словаччини, Болгарії, Угорщини, Азербайджану.

ЗНУ має потужну матеріально-технічну базу: 8 навчальних корпусів, сучасний спортивний комплекс та 2 спортзали, 4 гуртожитки, Наукову бібліотеку (книжковий фонд нараховує понад 1 млн. примірників), електронну бібліотеку, комп'ютерні класи, понад 1250 комп'ютерів, об'єднаних у корпоративну мережу та підключених до Інтернету, видавництво, прес-центр, редакцію Обласної академічної газети «Запорізький національний університет», інтернет-радіо «Університет», локальну телевізійну мережу «Онверс-ТВ», 2 оздоровчі пункти, санаторій-профілакторій із сучасним медичним обладнанням, бази відпочинку «Славутич» — на узбережжі Азовського моря та на острові Хортиця.

Завдяки тісним зв'язкам з Національною академією наук, в університеті функціонують Запорізьке відділення Інституту Української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України, Відділення Інституту історії України НАНУ, Південно-український історико-дериватологічний центр Інституту української мови НАНУ.

Одним із важливих напрямків діяльності ЗНУ є залучення студентів, починаючи з молодших курсів, до наукової роботи. Успішно діють Наукове товариство студентів та аспірантів, 86 гуртків і наукових груп.

Вищі навчальні заклади України –
партнери Видавництва „Грані”

41703
передплатний
індекс

© GRANI

2013